

Sygn. akt I C 1247/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Ewa Rudkowska – Ząbczyk

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 grudnia 2012 r. we W.

sprawy z powództwa **A. K.**

przeciwko **Miastu i Gminie T.**

o **zobowiązanie**

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda A. K. na rzecz strony pozwanej Miasta i Gminy T. kwotę 3 600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód A. K. wniósł o zobowiązanie strony pozwanej Miasta i Gminy T. do zawarcia z nim umowy odpłatnego przejęcia sieci wodociągowej położonej w miejscowości B. za kwotę stanowiącą równowartość kosztów wybudowanej sieci, tj. 100 000,00 zł, a nadto żądał obciążenia strony pozwanej kosztami procesu.

W uzasadnieniu powyższego żądania powód podniósł, że w 2008 r. wybudował sieć wodociągową w miejscowości B. na podstawie decyzji zatwierdzającej projekt budowlany i udzielającej pozwolenie na budowę inwestycji pod nazwą sieć wodociągowa o średnicy 110 mm (...) wraz z hydrantami o długości 1250 mb. Podniósł, że wykonanie budowy zlecił firmie (...) M. G., a po zakończeniu prac dokonano protokolarnego odbioru robót oraz protokolarnego odbioru próby ciśnieniowej. Powód dokonał zapłaty za wykonanie powyższej budowy w wysokości 100 000,00 zł na podstawie faktury z dnia 2 września 2008 r. Podał również, że wielokrotnie zwracał się do pozwanego o przejęcie wybudowanych urządzeń wodociągowych, jednakże warunki, na których pozwana Miasto i Gmina T. zgadzała się je przejąć – tj. 5,00 zł za 1 mb i ustanowienie nieodpłatnej służebności przesyłu – były w ocenie powoda nieakceptowalne. Jako podstawę prawną żądania powód powołał art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 listopada 2011 r. (k. 31-33) strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, argumentując powyższe stanowisko brakiem podstaw prawnych do żądania powoda zobowiązania pozwanej do zawarcia umowy odpłatnego przejęcia sieci wodociągowej. Powołując orzecznictwo Sądu Najwyższego strona pozwana podniosła, że powodowi nie przysługuje roszczenie o zawarcie umowy o odpłatnym przekazaniu tych urządzeń gminie bowiem strony nie uzgodniły jej warunków. Nadto podała, że powód nie jest wyłącznym właścicielem wybudowanej przez siebie sieci, nie może zatem – w jej ocenie – domagać się zawarcia z nim żądanej umowy. Strona pozwana wskazała, że wybudowana przez powoda sieć stanowi część składową nieruchomości gruntowej obejmującej 8 działek, z których powód jest jedynie współwłaścicielem dwóch. Kolejnym zarzutem strony pozwanej było niespełnienie przez sieć wodociągową

wybudowaną przez powoda kwalifikacji urządzenia wodociągowego w rozumieniu art. 2 pkt 16 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, z uwagi na fakt, że sieć ta obejmuje przyłącza, podczas gdy odpłatne przejęcie urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych nie obejmuje tychże przyłączy. Dalej pozwana Gmina zakwestionowała możliwość stwierdzenia dopuszczalności użytkowania sieci wybudowanej przez powoda wobec braku zawiadomienia organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy. Poddała również w wątpliwość wysokość żądanej przez powoda kwoty, negując wartość sieci wybudowanej przez powoda.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 8 listopada 2007 r. Burmistrz Gminy T. ustalił dla powoda A. K. lokalizację inwestycji celu publicznego dla inwestycji polegającej na budowie sieci wodociągowej na działkach nr (...) O.B.. Decyzją z dnia 15 kwietnia 2008 r. Starosta (...) zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę dla powoda na działkach o numerach (...). W dniu 10 czerwca 2008 r. wykonana została próba ciśnieniowa, dezynfekcja i płukanie sieci wodociągowej. Odbioru sieci wodociągowej o średnicy 110 mm (...) wraz z hydrantami przeciwpożarowymi dokonano w dniu 13 czerwca 2008 r. (...) Inspektor Nadzoru Budowlanego w T. nie wniósł sprzeciwu w sprawie przystąpienia do użytkowania opisanej wyżej sieci wodociągowej.

(dowód: decyzja nr (...) z dnia 8 listopada 2007 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wraz z załącznikami k. 20-23; decyzja nr (...) z dnia 15 kwietnia 2008 r. Starosty (...) k. 24-24V; protokół odbioru próby ciśnieniowej, dezynfekcji i płukania sieci wodociągowej z dnia 10 czerwca 2008 r., k. 26; protokół odbioru robót z dnia 13 czerwca 2008 r., k. 25, zaświadczenie (...) w T. z dnia 22 czerwca 2012 r., k. 80)

Wykonanie sieci powód zlecił M. G. prowadzącemu Przedsiębiorstwo (...), który z tytułu wykonanych robót wystawił fakturę VAT nr (...) na łączną kwotę 100 000,00 zł. Powód przelewami z dnia 29 maja 2008 r. i 8 września 2008 r. uiścił na rzecz wykonawcy kwotę 80 000,00 zł.

(dowód: faktura VAT nr (...) z dnia 2 września 2008 r., k. 27, potwierdzenie przelewu na kwotę 80 000,00 zł, k. 27V)

Powód zwracał się do strony pozwanej o przejęcie sieci wodociągowej wybudowanej w B. za kwotę 100 000,00 zł, jednakże strona pozwana nie zgadzała się na warunki zaproponowane przez powoda. Wyraziła swoje zainteresowanie przejęciem tejże sieci, przesyłając powodowi wzór umowy, który zasadę odpłatności przejęcia określał na 5,00 zł za 1 metr bieżący. Nadto powołując się na okoliczność, że Gmina nie jest właścicielem części pasa drogi, który stanowi współwłasność osób prywatnych, wskazywała na konieczność ustanowienia służebności przesyłu dla sieci wodociągowej.

(dowód: korespondencja stron, k. 6-17, projekt umowy, k. 18-19)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, że świadczenie strony pozwanej, którego spełnienia powód dochodzi w niniejszym postępowaniu, stanowi żądanie złożenia oświadczenia woli i o przejęciu sieci wodociągowej wybudowanej przez powoda w miejscowości B. za odpłatnością 100 000,00 zł. Zgodnie z art. 49 § 2 zd. 1 k.c. osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych, i jest ich właścicielem, może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej.

Zdaniem Sądu powołany przepis ma charakter derogujący w stosunku do art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków albowiem w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości reguluje takie żądanie. Przepis art. 49 § 2 k.c. kompleksowo obejmuje także urządzenia przesyłowe, w tym

wodociągowe i kanalizacyjne, a zatem przepis ten jako późniejszy wyłącza stosowanie art. 31 ust. 1 powołanej ustawy (uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 26/11).

Z powyższego wynika, że podstawę roszczenia o zobowiązanie do odpłatnego przeniesienia własności urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych stanowi – od chwili wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) – przepis art. 49 § 2 k.c. Skoro tak, to przesłankami koniecznymi spornego roszczenia jest fakt poniesienia kosztów budowy rozstrzygający o własności urządzeń oraz połączenie tych urządzeń z siecią przedsiębiorstwa, która w ten sposób nie należą już do części składowych nieruchomości i uzyskują status samoistnych rzeczy ruchomych, wchodzących w skład przedsiębiorstwa. Ciężar dowodu powyższych faktów spoczywa na powodzie albowiem to powód z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

W świetle materiału dowodowego zebranego w niniejszym postępowaniu Sąd uznał, że w sprawie nie zostało wykazane, aby wybudowane przez powoda urządzenia przesyłowe zostały podłączone do sieci wodociągowej. Na powyższą okoliczność w sprawie nie został przedstawiony żaden dowód, a fakt ten wymagał dowodzenia wobec nieprzyznania go przez stronę pozwaną. Nawet gdyby jednak uznać, że fakt ten mógł być uznany za przyznany na podstawie art. 230 k.p.c., to i tak wątpliwości budzi to, czy sieć, do której nastąpiło przyłączenie, stanowiła własność strony pozwanej. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 49 § 2 k.c. z roszczeniem o nabycie na własność wybudowanych urządzeń przesyłowych można wystąpić jedynie przeciwko przedsiębiorcy przesyłowemu. Nie ulega wątpliwości, że gmina takim przedsiębiorstwem nie jest, choć jej legitymację bierną można rozważać na kanwie nieobowiązujących już przepisów ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zgodnie z jej art. 31 ust. 1 osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogły je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo – kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie. Wybór kontrahenta, któremu można było odpłatnie przekazać urządzenia przesyłowe, doznawał zatem ograniczeń o tyle, o ile na terenie danej gminy nie funkcjonowało żadne przedsiębiorstwo przesyłowe. W takim bowiem wypadku osoba, która wybudowała z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogła je przekazywać odpłatnie jedynie gminie. Zdaniem Sądu powyższe uwagi należy także odnieść do oceny roszczenia wywodzonego na podstawie art. 49 § 2 k.c. Jego wykładnia językowa prowadziłaby bowiem do wniosków o niemożności domagania się odpłatnego przejęcia sieci w tych wszystkich gminach, w których przedsiębiorstwo przesyłowe nie istnieje lub wprawdzie istnieje, ale nie jest właścicielem sieci, do której nowo wybudowane urządzenia zostały przyłączone. Wydaje się, że powyższa wykładnia narusza zasadę równouprawnienia i jako taka nie zasługuje na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, że w niniejszej sprawie powód, domagając się nakazania złożenia określonego oświadczenia woli do pozwanego Miasta i Gminy T., powinien wskazać przyczyny, dla których oświadczenie to powinno być złożone przez Gminę, a nie przedsiębiorstwo przesyłowe. W szczególności powinien wskazać, że sieć, do której zostały przyłączone nowo wybudowane urządzenia przesyłowe, nadal stanowi własność pozwanej Gminy. Braki w zakresie ciężaru twierdzenia i dowodzenia w powyższym zakresie uniemożliwiają Sądowi ocenę istnienia po stronie pozwanej Gminy legitymacji biernej.

W ocenie Sądu żądanie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie także z tego powodu niedostatecznego sprecyzowania. W sprawach o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli to na powodzie ciąży obowiązek dokładnego, precyzyjnego sformułowania oświadczenia, którego złożenia domaga się od przeciwnika. Orzeczenie sądu zastępujące umowę przeniesienia własności (art. 1047 k.p.c.) nie wymaga składania dodatkowych oświadczeń woli, dlatego sentencja takiego orzeczenia powinna precyzyjnie określać treść umowy, którą ono zastępuje. Zdaniem Sądu powód nie sprecyzował żądania zobowiązania strony pozwanej do złożenia oświadczenia woli w sposób, który pozwoliłby na identyfikację wybudowanej przez niego sieci wodociągowej, dokładne określenie parametrów sieci wodociągowej i szczegółowe wskazanie elementów będących przedmiotem przeniesienia własności. Lakoniczne określenie przez powoda „zobowiązanie (...) do przejęcia sieci wodociągowej położonej w miejscowości B.” w żadnym

wypadku nie spełnia wymogów precyzyjnego określenia treści umowy w sposób pozwalający na identyfikację sieci wybudowanej przez powoda.

Z powyższego wynika, że powód nie wskazał, w jakim zakresie sieć miałaby stać się własnością strony pozwanej. Jest to o tyle istotne, że wybudowane urządzenia przesyłowe mogą obejmować także tzw. przyłącza kanalizacyjne i wodociągowe. Przyłącze kanalizacyjne stanowi odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku – od granicy nieruchomości (art. 2 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków), natomiast przyłącze wodociągowe stanowi odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym (art. 2 pkt 6 powołanej ustawy). Przyłącze jest zatem elementem łączącym dwie odrębne całości, związanym z instalacją zarówno zewnętrzną, jak i wewnętrzną. Przyjmuje się, że przyłącze jest odrębną rzeczą ruchomą, która wchodzi w skład sieci, jeżeli co innego nie wynika z przepisów odrębnych regulujących m.in. status prawny określonych przyłączy. W doktrynie i judykaturze przyjmowany jest jednolity pogląd, zgodnie z którym przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne są odrębną rzeczą ruchomą i stanowią własność odbiorcy usług, który je wybudował na własny koszt (por. wyrok SN z 13 maja 2004 r., III SK 39/04, OSNP 2005, nr 6, poz. 89). Z tego względu przyłączy nie obejmuje odpłatne przejęcie (wyrok SN z dnia 2 lipca 2004 r., II CK 420/03).

Sąd oddalił wniosek dowodowy powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wartości wybudowanej przez powoda sieci, wobec nie sprecyzowania przedmiotu umowy o przeniesienie własności, tj. określenia w sposób dostateczny wybudowanej przez niego sieci wodociągowej w zakresie, w jakim może ona być objęta żądaniem odpłatnego przejęcia przez przedsiębiorcę przesyłowego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono jak w punkcie I wyroku.

Podstawę orzeczenia o kosztach postępowania stanowił przepis art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W związku z tym, że strona pozwana wygrała sprawę w całości Sąd obowiązkiem zwrotu kosztów obciążył w całości powoda. Zasądzona kwota 3600,00 zł stanowi koszty zastępstwa prawnego (§ 6 pkt 6 rozp. Min. Spr. z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu; Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z zm.).